

Beyânü'l- Hak Dergisinde Abdullah Âtîf Şiirleri

Şeyma Akyüz

 <https://orcid.org/0000-0002-8250-7926> | seymaakyuz95@gmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Beyânü'l-Hak dergisi, II. Meşrutiyet'in ilanıyla yayın hayatına başlayan süreli yayınlar arasında yer almaktadır. 182 sayılı hacme sahip *Beyânü'l-Hak* dergisi, dönemin siyasî, edebî ve toplumsal yapısını ortaya koyması açısından önemli bir kaynaktır. 1908- 1912 yılları arasında yayın hayatına devam eden dergi haftalık olarak çıkarılmıştır. Derginin yazar kadrosu genellikle ilim adamlarından oluşmaktadır. Oldukça geniş bir yazar kadrosuna sahip olan dergide şiir ve makaleleriyle dikkat çeken isimlerden biri de Abdullah Âtîf Tüzüner'dir. 1869 yılında Konya'da dünyaya gelen Abdullah Âtîf 1954'te İstanbul'da vefat etmiştir. Fatih Camii dersiâmlığı unvanına sahip olan Abdullah Âtîf, ömrünün sonuna kadar ilmî çalışmalarına devam etmiştir. Kuran'ın Türkçe Meali başta olmak üzere İslam tarihi, Arapça dil bilgisi gibi birçok alanda müstakil eserleri mevcuttur. *Beyânü'l- Hak* dergisinde yayımladığı yazıların yanı sıra *Mahfil* ve *İtisâm* adlı dergilerde de şiir ve makaleleri vardır. A. Âtîf imzasıyla yazılarını kaleme alan yazarın *Beyânü'l-Hak* dergisinde 23 şiiri bulunmaktadır. Bu şiirlerden 9 tanesi 1908 yılında, 14 tanesi 1910 yılında yayınlanmıştır. Abdullah Âtîf, şiirlerinde öncelikli olarak siyasî muhtevayı yoğun bir şekilde işlemiş ve dinî, içtimâî unsurlara neredeyse her şiirde yer vermiştir. Şiirlerde siyasî muhteva, II. Abdülhamit dönemine yönelik eleştiriler temelinde ve bu eleştirilerin genel olarak halkın sosyal yaşantısı üzerinden dile getirilmesi şeklinde mevcut olmuştur. Bununla birlikte şiirlerde, edebî unsurların mevcudiyeti de söz konusudur ancak diğer unsurlara göre daha geri planda kalmıştır. Bu çalışmada, Abdullah Âtîf'in *Beyânü'l-Hak* dergisindeki şiirleri siyasî, dinî, içtimâî ve edebî boyutlarıyla ele alınmıştır. Abdullah Âtîf şiirleri bir bütün olarak değerlendirilip şiirlerin muhtevaları kendi içinde konularına göre tasnif edilmiştir. Şiirlerin muhteva incelemesinden önce konunun daha iyi kavranabilmesi adına dergi ve Abdullah Âtîf ile ilgili genel bilgilere kısaca yer verilmiştir. Böylelikle Abdullah Âtîf'in şiirleri temelinde, dönemin gelişmelerinin *Beyânü'l-Hak* dergisi şiirlerine nasıl yansıdığının ve o dönemde bir dersiâmın şiirlerle halka nasıl hitap ettiğinin tespiti hedeflenmiştir. Bu doğrultuda dönemin siyasetinin, içtimâî ve dinî yapısının edebiyata yansıyan yönleri, şiirler üzerinden değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Türk İslam Edebiyatı, *Beyânü'l-Hak*, Abdullah Âtîf Tüzüner, II. Meşrutiyet Dönemi, Dinî-Siyasî- İçtimâî Muhteva.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Beyânü'l- Hak Dergisinde Abdullah Âtîf Şiirleri" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	03.07.2023
Kabul Tarihi	28.07.2023
Yayın Tarihi	08.08.2023
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat, Sanat ve Beşeri Bilimler, Dil ve Dilbilim
Araştırma Alanı	Türk İslam Edebiyatı
Sempozyum	:
Adı	3. Türkiye Sosyal Bilimler Sempzyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/380
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	11. Oturum - 28 Ağustos 2023 Pazartesi 13:00 - 14:10
Telif Hakkı	© 2023 Şeyma Akyüz. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Akyüz, Şeyma. "Beyânü'l- Hak Dergisinde Abdullah Âtîf Şiirleri". 3. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 381-384. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

The Poetry of Abdullah Âtîf in Beyânü'l-Hak Periodical

Şeyma Akyüz

 <https://orcid.org/0000-0002-8250-7926> | seymaakyuz95@gmail.com

Master's Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

Beyânü'l-Hak is among the first periodicals published with the declaration of the second Constitutional Era. *Beyânü'l-Hak*, with 182 issues is pivotal in revealing the political, literary, and social structure of the period. Published weekly, *Beyânü'l-Hak* lasted between 1908- 1912. Editorial staff was comprised of thinkers interested in scientific traditions. One of the prominent names publishing in *Beyânü'l-Hak*, distinguished with a wide range of editors and writers, was Abdullah Âtîf Tüzüner. Born in Konya in 1869, Âtîf, Fatih Mosque lecturer, continued scientific research until he died in 1954. His works ranges from the history of Islam and Arabic grammar to particularly Turkish-language translations of the Qur'an. Along with the articles he published in *Beyânü'l-Hak*, he also wrote poems and articles in the periodicals *Mahfil* and *İtisâm*. Abdullah Âtîf, who published 23 poems in *Beyânü'l-Hak*, 9 of them in 1908 and 14 of them in 1910 would, would place "A. Âtîf" signature on his works. Abdullah Âtîf dealt with the political content intensively in his poems and incorporated religious and social elements into almost all of his poems. Political content in poems came to existence on the basis of criticisms against the period of Abdulhamid II and in the form of expressing these criticisms over the social life of the people, in general. Besides, there were also some literary elements in poetry, though they remained more in the background compared to other elements. In this study, the poems of Abdullah Âtîf in the journal *Beyânü'l-Hak* were discussed in terms of their political, religious, social, and literary dimensions. Abdullah Âtîf's poems were evaluated as a whole, and the contents of the poems were classified according to their subjects. General information about the journal and Abdullah Âtîf was given briefly before the content analysis of the poems to make the subject more comprehensible. Thus, within the scope of Abdullah Âtîf's poems, this article aimed to discuss the political and social realms of the poems in *Beyânü'l-Hak* and how Abdullah Âtîf addressed the public in his poems. With this aim, aspects of politics, and the social and religious structure of the period embedded in literature were argued through poems.

Keywords

Turkish-Islamic Literature, *Beyânü'l-Hak*, Abdullah Âtîf Tüzüner, Second Constitutional Era, Religious-Political and Social Realm.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “The Poetry of Abdullah Âtîf in Beyânü’l-Hak Periodical” presented at the 3rd Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2023-07-03
Accepted	2023-07-28
Published	2023-08-08
Category	Art & Humanities, Religion & Theology, Art & Humanities, Language & Linguistics
Research Area	Turkish Islamic Literature
Conference	:
Title	The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/380
Location & Date	Online - August 26-31, 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 11 - August 28, 2023, Monday 13:00 - 14:10
Copyright	© 2023 Şeyma Akyüz. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Akyüz, Şeyma. “The Poetry of Abdullah Âtîf in Beyânü’l-Hak Periodical”. <i>The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 381-384. Ankara: Oku Okut Press, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54